

O pieśniach pasyjnych

Przekazy historyczne niewiele podają nam informacji o polskich pieśniach kościelnych. Trudno dokładnie określić czas pojawienia się ich w języku narodowym. W pierwszych dwóch wiekach (XI i XII) państwowości polskiej brak było jeszcze warunków do jej powstania, gdyż nie było takiego zapotrzebowania ze strony ludu. Nastąpiło to dopiero w XIII w., gdy rozwinął się język polski, który znalazł też zastosowanie w Kościele w ramach obrzędów liturgicznych. Koniec XIII w. można uznać za początek polskiej pieśni religijnej, a *Bogurodzica* jest jej najstarszym zachowanym zabytkiem z drugiej połowy tego stulecia. Od XVI w. pochodzą pierwsze dokładne informacje o tych pieśniach śpiewanych przez lud, a najstarsze, to pieśni wielkanocne.

Pieśni pasyjne pod względem budowy mają charakter pieśni zwrotkowej. Według M. H. Juszyńskiego, już opat Jan z Witkowa (XIII/XIV w.) miał być autorem pieśni o Męce Pańskiej, którą długo w kościele w poście śpiewano. Najstarszą znaną polską pieśnią pasyjną jest pochodząca z XIV w. *Jezus Chrystus Bóg Człowiek*, zwana *Godzinkami o Męce Pańskiej*. Jej najstarszy rękopis pochodzi z początku XV., a najstarszy zapis nutowy z początku XVI w. W XV w. pojawiają się kolejne pieśni pasyjne: *Chwała, sława, wszelka cześć, Żale Matki Boskiej pod krzyżem, Postuchajcie, bracia miła, Ciebie dla, człowiecze, dał Bóg przekłuć sobie*. Na czoło piętnastowiecznych pieśni pasyjnych wysuwa się *Żołtarz Jezusów, czyli piętnaście rozmyślań o Bożym umęczeniu*, zaczynająca się od słów Jezusa „Judasz sprzedał za pieniądze nędzne”. Znaczny rozkwit pieśni kościelnej przypada na XVI-XVII w.

Gorzkie Żale, jako nabożeństwo rozważania Męki Pańskiej, korzeniami sięgają XVII w. i wywodzą się z praktyk wielkopostnych. To rzewne nabożeństwo po raz pierwszy wprowadzili Księża Misjonarze w kościele Świętego Krzyża w Warszawie. W druku ukazało się w 1707 r. p. t. *Snopek Mirry*. W krótkim czasie rozpowszechniło się w całym kraju. Treściowo i muzycznie nawiązują do rodzimych pieśni pasyjnych

i śpiewów chorałowych. Z 1582 r. pochodzą też *Godzinki* i *Ciemne Jutrznie* na Wielki Tydzień autorstwa ks. Jakuba Wujka.

Wiele pieśni z tego okresu liturgicznego śpiewane są do tej pory, że wspomnę o kilku: *Krzyżu święty nade wszystko* - tekst pierwszych czterech zwrotek pochodzi z VI w., a dalsze z XVI w.; *Ludu, mój Ludu* - tekst łaciński z VIII w., melodia Teofila Klonowskiego; *Ogrodzie oliwny, widok w tobie dziwny* - tekst z XVII w.; *Wisi na krzyżu, Pan, Stwórca nieba* - tekst z XVIII w., *W krzyżu cierpienie, w krzyżu zbawienie* - tekst ks. Karola Antoniewicza-Bołozza z XVIII w. i *Stała Matka Bolesciwa* - tekst Jakuba z Todi, na podstawie sekwencji *Stabat Mater Dolorosa* z XIII w., melodia z XVII w.

Językoznawca z Uniwersytetu Wrocławskiego prof. Jan Miodek, kiedyś o pieśniach kościelnych powiedział tak: „Uroda pieśni wielkopostnych polega także na tym, że mają one po kilkaset lat. To piękne, że język używany w Kościele zmienia się wolniej i możemy natknąć się na takie skamieliny. Dzięki temu, że używamy ich jeszcze w kościele, łatwiej nam zrozumieć dawny język polski, bo przecież tekst *Ludu, mój ludu* choć pełen archaizmów, wciąż jest dla nas przejrzysty i czytelny”.

Muzyka święta jest preludium życia wiecznego (starokościelne).

Wraz z Ewą pozdrawiamy pawłowskich parafian

Henryk Orzyszek

Jezus powiedział do swoich uczniów: Strzeżcie się, żebyście uczynków pobożnych nie wykonywali przed ludźmi po to, aby was widzieli; inaczej nie będziecie mieli nagrody u Ojca waszego, który jest w niebie. Kiedy więc dajesz jałmużnę, nie trąb przed sobą, jak obłudnicy czynią w synagogach i na ulicach, aby ich ludzie chwalili. Zaprawdę, powiadam wam: ci otrzymali już swoją nagrodę. Kiedy zaś ty dajesz jałmużnę, niech nie wie lewa twoja ręka, co czyni prawa, aby twoja jałmużna pozostała w ukryciu. A Ojciec twój, który widzi w ukryciu, odda tobie. Gdy się modlicie, nie bądźcie jak obłudnicy. Oni lubią w synagogach i na rogach ulic wystawać i modlić się, żeby się ludziom pokazać. Zaprawdę, powiadam wam: otrzymali już swoją nagrodę. Ty zaś, gdy chcesz się modlić, wejdź do swej izdebki, zamknij drzwi i módl się do Ojca twego, który jest w ukryciu. A Ojciec twój, który widzi w ukryciu, odda tobie. Kiedy pościcie, nie bądźcie posępni jak obłudnicy. Przybierają oni wygląd ponury, aby pokazać ludziom, że poszczą. Zaprawdę, powiadam wam: już odebrali swoją nagrodę. Ty zaś, gdy pościsz, namaść sobie głowę i umyj twarz, aby nie ludziom pokazać, że pościsz, ale Ojcu twemu, który jest w ukryciu. A Ojciec twój, który widzi w ukryciu, odda tobie.

(Mt 6,1-6.16-18)

Tak łatwo pościć na oczach ludzi. Z umartwioną miną, ze złożonymi rękoma i oczami utkwionymi w niebo. Bez uśmiechu, bez radości, bez... przemiany serca.

Bo przemiana serca to nie przyjmowanie cierpiętniczej postawy, nie długie godziny spędzane w kościele, na oczach ludzi. Nawrócenie to przyłgnięcie całym sobą do Boga. Otwarcie na Bożą miłość i dzielenie się tą miłością z ludźmi. Nawrócenie to poddanie się zbawczemu działaniu tej miłości. By ona uzdrawiała to, co chore... by przemieniała to, co potrzebuje przemiany... by oświeślała ciemności serca... wskazywała drogę... Bowiemy nasz Pan jest miłosierny i łaskawy, i czeka tylko na gest z naszej strony, by obdarzyć nas swoją łaską.

Modlitwa, post, jałmużna to owoc nawrócenia. To konieczność serca wobec niezmie-

rzonej dobroci Boga.

Modlitwa... spotkanie z Miłością. Intymne spotkanie. Słowa przeznaczone tylko dla Boga. Bez świadków. Bez ciekawskich spojrzeń. Bez poczucia wyższości. Bez zbytniego patrzenia na siebie. W izdebce swego serca. Sam na sam - BÓG i ja.

Post... wyrzeczenie z miłości, dla Miłości. Uznanie własnej zależności, własnej słabości. Odczucie braku i powrót do prawidłowej hierarchii wartości. Gdy życiem nie rządzi żołądek, używki, telewizja, rozrywka. Gdy na pierwszym miejscu jest zawsze BÓG.

Jałmużna... dzieła miłości. Gdy Miłość przynagla nas, by tym co mamy dzielić się z bliźnimi. Nie dla poczucia wyższości. Nie dla samozadowolenia. Ale z poczucia bliskości z potrzebującymi. Bo bratem jest ten, który cierpi. A brata po prostu nie można pozostawić bez pomocy.

Wielki Post... szczególny czas... czas wzrastania w miłości. Czas upragniony. Czas zbawienia.

Anna Pyrek <http://mojadroga.urs.pl>

Podziękowanie

Ks. Proboszczowi Kazimierzowi Szalańcie za odprawienie Mszy św. pogrzebowej, za odprowadzenie zwłok

śp. Marcina Fojt

babci, krewnym, sąsiadom, znajomym oraz biorącym udział w Cere-
monii pogrzebowej

serdeczne podziękowanie składają
rodzice i siostra

OGŁOSZENIA DUSZPASTERSKIE:

- ◆ Dzisiaj - II Niedziela Wielkiego Postu. Zapraszam na Gorzkie Żale z kazaniem Pasyjnym o godz. 16³⁰.
- ◆ W poniedziałek - 5 marca - po wieczornej Mszy św. zapraszam młodzież przygotowującą się do przyjęcia Sakramentu Bierzmowania na kolejne spotkanie formacyjne.
- ◆ Msza św. szkolna w środę o godz. 8⁰⁰.
- ◆ W czwartek po Mszy św. porannej Adoracja Najświętszego Sakramentu.
- ◆ Droga Krzyżowa w piątek o 17³⁰. Po Nabożeństwie Drogi Krzyżowej Msza św. w intencji młodzieży naszej Parafii.
- ◆ Nadal przyjmowane są Zalecki na czas Drogi Krzyżowej.
- ◆ Okazja do Spowiedzi św. codziennie przed Mszą św..
- ◆ U ministrantów do nabycia „Gość niedzielny”, a w nim:
  - kto żyje w niewiedzy, może popełnić straszliwe błędy, dlatego nieumiejętnych należy pouczać, na co wskazuje drugi uczynek miłosierdzia względem duszy;

- dlaczego niektóre dzieci są niegrzeczne?;
  - ile jest prawdy w opowieściach o masonerii?
- ♦ "Bóg zapłać" za dzisiejsze ofiary przeznaczone na "Remont dachu" oraz za ofiary złożone przed kościołem na "Krajowy Fundusz Misyjny".

INTENCJE MSZY ŚW. od 5 do 11 marca 2012 r.

5.III Poniedziałek	g.18⁰⁰ Koncelebra	- Wspólna za zmarłych /Intencje w gablotce/, - Za + Józefa Lazar, rodziców Lazar i Bleiszwic.
6.III Wtorek	g. 7⁰⁰ g.18⁰⁰	- Za ++ Annę i Jerzego Bryłka, Engelberta Swoboda, ++ z rodzin Swoboda, Spyra, Troll, - Za + Jana Hanke w 7 rocznicę śmierci, rodziców i rodzeństwo z obu stron.
7.III Środa Wspomnienie św. Perpetuy i Felicyty	g. 7⁰⁰ g. 8⁰⁰	- Za + Jana Bernaś od rodziny Włoczek, Msza św. szkolna - Za + Olgę Widera, rodziców Jarczyk, Widera i pokrewieństwo z obu stron.
8.III Czwartek	g. 7⁰⁰ g.18⁰⁰	-Za ++ Franciszka i Gertrudę Jarczyk po Mszy św. Adoracja Najświętszego Sakramentu - Za ++ rodziców, pokrewieństwo z obu stron, męża Tadeusza Kłosowskiego i dusze w czyśćcu cierpiące.
9.III Piątek	g. 7⁰⁰ g.17³⁰ g.18⁰⁰	- Za + Stanisławę Kozłowską, Droga Krzyżowa - W intencji młodzieży.
10.III Sobota 1 dzień Nowenny do św. Józefa	g. 7⁰⁰ g.17³⁰ g.18⁰⁰	- Za + Marcina Fojt Spowiedź święta - Za + Marię Satała w 1 rocznicę śmierci, męża Jana oraz rodziców z obu stron.
11.III Niedziela 3 WIELKIEGO POSTU 2 dzień Nowenny do św. Józefa	g. 6³⁰ g. 7⁰⁰ g.10⁰⁰ g.16³⁰ g.17⁰⁰	Godzinki ku czci Matki Bożej, - Za + Joachima Durynek w rocznicę śmierci, - W intencji Katarzyny Winter z prośbą o błogosławieństwo Boże, zdrowie i Dary Ducha Świętego z okazji urodzin, Gorzkie Żale z Kazaniem Pasyjnym - Za + Bolesława Gniździa w 1 rocznicę śmierci.